

YANLIZ 10 YIL UZAKTADIR

Dr. Irving S. BENGELSDORF

Politik olarak George Orwell'in korkunç romanı gerçekleşmeyebilir. Teknolojik yönden ise biz onun çizdiği programın önündeyiz. Bu bir bakıma da çok iyi, zira yannın teknolojsi artan nüfus ve azalan kaynaklar ile başa çıkmak zorunda kalacak.

Yirmi beş yıl önce, 1948'de asıl adı Eric Blair olan fakat George Orwell takma adını kullanan hasta bir İngiliz İskoçya sahilleri açığındaki Jura adasına çekildi ve geleceğin dünyası hakkında insan ruhunu dondurucu, kâbus gibi bir roman yazdı.

Bu insana sıkıntı veren kitaba ne ad vereceğini bilemeyen Orwell kitabını yazdığı yılın —1948'in— son iki rakkamının yerini değiştirdi. Böylece kitap "1984" olarak basıldı.

II. Dünya Savaşının o insanı boğucu havasını yaşayan, nükleer silâhların geliştirildiğini, fertlerin özel haklarını kısıtlayıcı yeni milletlerin doğuşunu gören Orwell, insanların derin ümitsizliklerini ve bozulmalarını yansıtan bu kitabı kaleme aldı: Büyük Kardeş herkesten sorumludur: tüm ferdi hürriyetler kaybedilmiştir. Dünyanın geleceği hakkında Orwell'in fikri kitabın karakteri O'Brien tarafından şöyle özetlenmektedir: "Geleceğin görüntüsünü istiyorsan insan yüzüne damgasını vuran bir çizme canlandır hayalinde —sonsuza dek—".

İşte şimdi 1974 yılındayız —1984— 10. önümüzdeki on yıl bizi acaba nereye ulaştıracak? Orwell'varî kâbusun kasvetli derinliklerine mi, yoksa bütün dinî kitapların vâdettiği, tüm insanların asma ve incir ağaçları altında oturacakları, kimsenin onları korkutamayacağı o derin rüya âlemine mi? Bin dokuz yüz seksen dört! Sadece on yıl uzaklıkta. Dünya bu on yıl içinde ne görünümde olabilir? Parlak, göz kamaştırıcı bir Utopya değil, ama Orwell'varî bir kasvetli cehennem de değil.

Tıbbı uygulanan yeni biyolojik buluşlar ihtiyarlığı, kanseri, kalp hastalıklarını, ırsî hastalıkları, akıl hastalıklarını ve virus enfeksiyonlarını kısmen de olsa kontrol altına alma imkânını verecektir bizlere.

Uygulamalı fizik ve mühendislik alanlarındaki ilerlemeler laser ve bilgisayarları, haberleşme uydularını, yeni nakil ve haberleşme tekniklerini, yeni-yeni enerji kaynaklarını, değişik tıbbî âletleri sağlayacaktır.

Kimya dalındaki yenilikler, yapı ve mobilyalar için yeni sunî plâstikleri, kumaşlar için yeni iplikleri, gıdaların yerini tutacak sentetik malzemeyi elde etmemize yardımcı olacaktır.

Fakat, bütün bunların yanısıra 1984'te suçlar artacak, kumarcılık, isyanlar, ordu darbeleri, trafik sıkışıklığı, gürültü, şu veya bu nedenle dizilen insan kuyrukları ve inziva hasreti getirecektir. Gittikçe, insanlar kaçıp saklanabilecekleri bir tenha yer bile bulamayacaklardır.

Bunalım nedeni ile, eğlence ve kumar yayılacaktır. Stadyumlar daha büyük, daha lüks olacak, oyun salonları, renkli televizyonlar, dans

salonları, yüzme havuzları, tenis sahaları çoğalacak —Televizyon'dan dolayı sadece sinemalar azalacaktır—.

İngiliz Şairi Sir Herbert Read şöyle diyor: "Neş'eli bir dünya olacak kuşkusuz! İnsan dimağları dışında her yerde ışık ve gürültü olan bir dünya; böylece, son medeniyetin çöküşü çatırdısı bu devamlı gürültü arasında duyulmamacak bile!" İngiliz teknoloğu Dr. H.M. Finnieston ise buna şunları ekliyor: "İlgisi, uğraşısı, yaş ve cinsiyeti ne olursa olsun kumar büyük insan kitlelerini saracaktır." İngiliz sosyoloğu Barbara Wooten'a göre de suçlar artacaktır. "Birçokları da hiçbir resmî referans istenmeyen bir mesleğe, yani suç işlemeğe yönelecektir. Rekabetin her alanda arttığı herhangi bir toplumda suçların da arttığı bir gerçektir."

Böylece, bilim ve teknoloji daha çok sayıda insanın, daha iyi bir ekonomik hayata kavuşmalarına imkân verecektir - fakat, bunun bedeli de yüksek olacaktır. 1984'ün dünyası sadece anti-sosyal faaliyetlere sahne olmakla kalmayıp, çevrenin daha fazla bozulmasına, kişiye özgü, bireyci hakların kaybolmasına da tanık olacaktır.

Yani, 1984'de 1974 gibi olacaktır - bazı fazlalıkları ile. Çünkü 1984'ün başlıca problemleri, doğrudan doğruya veya vasıtalı olarak dünya insan sayısındaki devamlı ve patlayıcı artış ile ilgili olacaktır. Şimdiki zamanımızın da en temel olayı devamlı nüfus patlamalarıdır. Bu 1974'ün evrenini etkilemektedir. 1984'ün dünyasını ise daha da derinden etkileyecektir. Son çeyrek - yirminci asır'ın insanların birbiri üzerine yığıldığını görmesi kaçınılmazdır.

1973'de 127.380.000 bebek dünyaya gelmiş, 50.180.000 kişi ölmüştür. Yani yıllık net artış 77 milyondan fazladır. Bu, sadece bir yıl içinde olan artış, halen Kanada ve Meksiko'da yaşayanların toplamına eşittir! Her üç yılda dünya nüfus artışı A.B.D.'nin nüfusu kadar olagelmektedir.

Dünyamızı bir Uzayaracına benzetirsek bu araçta yaşayan yolcu adedi 3.860.000.000 olup sayıları yılda % 2 çoğalmaktadır. Bu insana sanki çok değilmiş gibi geliyor, fakat bu hızla giderse yeryüzündeki insan adedi sadece 35 yıl içinde iki mislini bulacak. Böylece bu asır kapanırken, yani sadece 26 yıl sonra, dünya nüfusu iki misline yani 7 milyara varacak. Sadece bu tek gerçek bile gelecek hakkındaki söylentilere renk ve etki katmağa yeter.

Şimdiye dek nüfus istatistikleri, nüfus artışlarını gösteren rakkamlardan, daha önce de söylendiği gibi, bu dünya gemimiz yolcularının sayısının devamlı arttığı söylenebilir. Bu yönden en iyi örnek Pakistan olmuştur. 1970'de, Bengladeş daha ayrılmamışken, Pakistan'ın nüfusu 147

milyonda ve her 21 yılda bir bu iki misline çıkıyordu. Örnekleme olarak söyleyelim: ABD'nin nüfusu her 87 yılda bir iki mislini bulmaktadır. 12 Kasım 1970'de Doğu Pakistan'da (şimdiki Bangladeş) şiddetli bir kasırga başgösterdi. Resmî kayıtlara göre bu kasırgada 500.000 kişi öldü. Bu rakkamlar doğru idiye, o kasırga zamanımızın en büyük doğal felâketi olmuştur. Yine de Pakistan'daki nüfus artışına oranla bu sadece 40 günde yerine konulabilir bir kayıptır!

İşin kötüsü, büyük nüfus artışları, bu durumu zor karşılayabilecek fakir ve az gelişmiş ülkelerde olagelmektedir. Böylece, bu gibi ülkelerin, fakir halkı ekonomik bakımdan kalkındırma çabaları kabaran insan seli tarafından silinip süpürülmektedir.

Bütün bu nedenlerle meydan muhtemelen çok berbat bir gelecek için hazırlanmış durumdadır —Orwell'in çizdiğinden de daha kötü bir dünya için—. Şimdi hiç değilse zengin ülkeler dünya nüfusunun % 28'ini, dünya gelirinin ise % 84'ünü kapsamaktadırlar.

Bu dengesiz insan ve gelir dağılımı hep değişken ve bir yerinden patlak veren bir durum oluşturmıştır. Şimdi, bu jet hızı ile seyahat ve evrensel televizyon çağında fakirler zenginlerin gerçekten ne kadar zengin olduklarını anlamaktadır. Bu 1984'de durumu daha da oynak olmağa götürecektir. Zenginler gittikçe zengin, fakirler daha da fakir olacaktır.

Böylece, zengin, gelişmiş ülkeler ile, fakir, geri kalmış ülkeler arasındaki ekonomik uçurum daha da derinleşecek, fakir ülkelerin boşa giden çabaları ve çaresizlikleri siyasî huzursuzluklara, evren çapında devamlı ve yatıştırılmayan kargaşalıklara yol açacaktır. Yapılması gereken nedir? Doğum kontrolü ve aile planlaması işlemeyecektir - hiç değilse henüz 1984'de. Doğum kontrolü için kullanılan bütün ilaç ve iğnelere dayanan geçmiş tecrübeler göstermiştir ki, bunlar ancak, kültürlü halkı olan, doktorların bol bulunduğu zengin ülkelerde etkili olabilmektedir; doktorların kit olduğu, cahil halkın bulunduğu fakir, geri ülkelerde değil.

Zaten bütün bunlardan önemlisi nüfus artışını azaltma arzusu olup olmadığıdır. Kendilerinin olmayan toprağı ekip, geçimini sağlayan, tek zenginliği geniş ailesinde bulan fakir bir çiftçi ailesini kısıtlamağa nasıl ikna edebilirsiniz? Onların tüm ümidi 7 - 8 çocuklarından belki bir ikisinin büyüyüp yaşlılıklarında onlara bakacağı yolundadır.

Çocuk sahibi olmak, fakir ülkelerde bir çeşit sosyal güvenliktir. Bu güvenliğin yerine geçecek, örneğin bir ekonomik refah, nüfus artışını doğum kontrolünden çok daha hızla düşürecektir.

Aileler esas erkek çocuk sahibi olmak istediklerinden ilk doğan çocuğun erkek olmasını başara-bilecek olan geleceğin teknologları bu gibi fakir ülkelerdeki artışı yine diğer tedbirler kadar önleyebileceklerdir.

Günümüzün diğer bir temel problemi dünyanın enerji tüketimindeki tutarsız durumudur. ABD'de elektrik tüketimi her on yılda bir iki misli artmaktadır. Bunu şöyle de ifade edebiliriz: 1974-1984 arasında Amerika elektrik veren kapasitesini, kuruluşundan 1974'e kadar olan zaman içindekinin iki misline çıkartmak zorundadır.

Dünyamız şimdi enerji tüketiminin verdiği sancılar içindedir. Kömür 700 yıldanberi işlenmekte ise de son 32 yıl içinde çıkarılan miktar şimdide kadar olanın yarısını bulmuştur. Petrol 120 yıldanberi pompalanmakta ise de toplam petrol miktarının yarısı son 14 yıl içinde çıkarılmıştır. Tüketimin bu denli artmasının oynak durumlarla ya açacağı söylemek sihirbazlık olmaz.

Yeryüzünde şimdi sadece 30 yıllık petrol rezervi kaldığı tahmin edildiğine göre 1984'de benzinin çok kıtı kıtına kullanılması ve sıkışık trafik'te otomobillerin boşu boşuna benzin harcamamasına dikkat edilmesi gerekecektir. 1964'de, Nobel Ödülünü kazanan bir İngiliz Fizikcisi şöyle demişti: "Motorlu araçların ortaya çıkardığı problemler bilimcilerden ziyade ekonomistlerin ve sosyologların işidir. Hergün aynı yönden gidip gelen arabalara yolları park yeri olarak ayırmanın yanlış iş olduğunu anlamamız için, inanmıyorsam da, ümit etmek isterim ki 20 yıldan fazla gerekmez."

Yani, 1984'de "bir insana bir araba" durumu azalacaktır. 1964 - 1974 arasındaki on yılda artan otomobiller için yeterince park yerleri, garajlar, yollar ve yakıt yoktur. 1984'de kullanılacak arabalar küçük hacimli olacak; limozinlere bugün Avrupa'da nasıl az rastlanıyorsa 1984'de de Amerika'da öyle az rastlanacaktır.

Gerçi Fosil Yakıtlar yani kömür, tabii gaz 1984'de de halâ kullanılacak, fakat diğer enerji kaynakları da piyasaya sürülecektir.

Sadece üç tip uzun süreli enerji kaynağı vardır: Güneş Enerjisi, Nükleer Enerji ve Termönükleer Enerji.

Güneşten enerji elde etme Arizona'nın güneşten kavru lan çöllerinde başlayacaktır. Bu başarılırsa gerçekten büyük bir teknolojik iş olacaktır, zira 1974'de güneş enerjisi çalışmaları için ayrılan miktar sadece 4 Milyon Dolardır. Fosil yakıt kaynaklarının hem yerine konulamaz hem de sınırlı olduğu düşünülünce 1974 - 1984 arasındaki devrede bu yoldaki çabalar hızlanacaktır.

veya bir Hitler'in yüzlerce kopyasını yapmak fikri henüz oldukça ham; gelecekte gerçekleştirilebileceğine dair bir işaret de yok.

Arzulanan nitelikte insanlar yapmak için genetik malzemenin istenildiği gibi kullanılacağı hakkında yaygın söylentiler var — atılgan askerler, uysal pasif halk, mavi gözlü, upuzun boylu insanlar vs. — Bu 1984'de de tahminlerden öteye geçemeyecek. Bu işi biyolojik yönden başararak bile hangi özelliğin arzulanan özellik olacağına kim karar verecek?

Geleceği önceden görme teşebbüsü zayıf temellere dayanır. Fal, kristal küre okuma vs.'den tutun da bilgisayarlar kadar geleceği okuma teknikleri, hatta çok yakın geleceği okumada bile yetersiz kalmağa mahkûmdur. 1972 Kasımından 1973 Martına kadar geçen 4 ay gibi kısa sürede Başkan Nixon'a olanlara bir bakın. 30, 100 veya 1000 yıl sonra hayatın nasıl olacağını söyleyen sadece saçmalıyor demektir. Bu üç nedenle böyledir:

1. Dünyamız hakkında keşfedilmesi gereken gerçekler vardır ki, bugün hâlâ bir sırdır.

2. Bütün bu gerçekleri bilsek bile, birbirleri ile olan bağlantılarını veya birbirlerine karşılıklı etkilerini çözebilecek akıllıkta kimse henüz yoktur.

3. Yine de bütün bunları bildiğimizi farzedelim, geleceği okumak için önemli, sosyal, siyasi,

ekonomik, hukukî ve askerî faktörler bilimsel ve teknolojik bilgileri genellikle altederler.

İşte bu nedenlerdedir ki, insanlığını Aya ulaştırmakta o kadar güçlü olan Amerika'nın öğrenülecek teknolojisi halkıyla ilgili sosyal problemleri çözmede son derece güçsüz kalmaktadır. İnsanlar bireycidir; ne yapacakları önceden kestirilemez; deney yapanın arzusuna göre yöneltebileceği birer elektron veya uzayaracı degillerdir.

İşte yukarıda bahsettiğimiz bu üç nedendir ki gelecek on yılın nasıl olacağı bile şimdiden söylenemez. Fakat geleceği etkileyecek teknolojik, bilimsel, sosyal, ekonomik tohumlar bugün halen ekilmiş durumdadır. Bazıları filizlenmekte, tohumları çatlamaktadır; kısa süre içinde meyvalarını da vereceklerdir.

Ve nihayet, bir gerçek vardır ki o da geleceğin niteliğini bilim ve teknolojiye fazla manevî değerlerin belirleyeceğidir. 1945'de, o zamanlar Şikago Üniversitesi Sekreteri olan Dr. Robert M. Hutchins mezun olacak öğrencilerine yaptığı konuşmada: "İçine atılacağınız dünyanın en tehlikeli yönü temel meseleye olan kayıtsızlığıdır ki o temel mesele, her zaman olduğu gibi, şimdi de ahlâkî manevî meselelerdir." demişti.

Orwell'in de bu fikre katılacağına eminiz.

*SCIENCE AND MECHANICS'den
Çeviren: Ruhsar KANSU*

● *Zaman, insanın daima öldürmek istediği, fakat sonunda onun insanı öldürdüğü şeydir.*

Herbert SPENCER

● *Sanat uygarlığın imzasıdır.*

Beverly SILLS

● *Başkalarında suç olarak gördüğümüz şeyler, bizim için tecrübedir.*

Ralph Walde EMERSON

● *Gazete tansiyonu yüksek bir gezici kitaplıktır.*

Arthur BAER

● *Bir teşvik, on korkutma, iki baskı ve altı hatırlatmaya bedeldir.*

Paul SWENEY